

GRADUAAT IN HET PRODUCTIEBEHEER

KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID

OPLEIDINGSACCREDITATIE OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE •
BEOORDELINGSRAPPORT

6 JUNI 2025

RAYMONDA VERDYCK (VOORZITTER) • RIAN TIMMERS, ISABELLE
VUYLSTEKE, PEDRO KNAEPKENS (COMMISSIELEDEN) •
ANNE MARTENS (SECRETARIS) • MIKE SLANGEN (PROCESCOÖRDINATOR)

Inhoud

1	Abstract	4
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie	5
3	Oordeel	11
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding.....	13
	Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)	14
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie.....	15
	Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding.....	16
	Bijlage 5: Verantwoording.....	17
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal.....	18

1 Abstract

Het graduaat in het productiebeheer: land- en tuinbouw van Katholieke Hogeschool VIVES Zuid (hierna: hogeschool VIVES) bereidt studenten voor op een job als uitvoerend productieverantwoordelijke in de dierlijke en plantaardige sector. De opleiding van 120 EC¹ is in 2019 officieel van start gegaan en wordt aangeboden via dagonderwijs gecombineerd met werkplekleren. Een commissie van deskundigen heeft een dossier en bijkomende documenten van de opleiding bestudeerd en gesproken met interne en externe betrokkenen tijdens een bezoek aan de campus te Roeselare op 30 april. Op basis van haar onderzoek komt de commissie tot een positief advies.

Het dossier, de documenten en de dialoog tijdens het locatiebezoek hebben de commissie een consistent en complementair beeld gegeven. De opleiding vertrekt vanuit een gedeelde visie die adequaat is vertaald naar de onderwijspraktijk. Studenten krijgen een brede vorming, wat hun inzetbaarheid in de praktijk ten goede komt; via het werkplekleren en een keuzevak kunnen studenten zich vervolgens verdiepen en specialiseren in de richting 'plant' of 'dier'. De commissie vindt het van belang dat de opleiding duidelijk blijft communiceren over het beoogde eindniveau van de opleiding richting (aspirant-)studenten en het werkveld.

Het opleidingsprogramma is ontwikkeld op het ritme van de seizoenen en heeft een logische opbouw vanuit een ervaringsgerichte benadering, met acht kwartalen die elk een eigen thema weerspiegelen. De opleiding geeft gestructureerd vorm aan het werkplekleren en zorgt voor een goede voorbereiding van werkplekmentoren, die studenten begeleiden in de praktijk. Op de werkplek ontwikkelen studenten vaardigheden en passen ze het geleerde direct toe. Deze authentieke benadering, met een duidelijke koppeling tussen theorie en praktijk, is een sterk kenmerk van de opleiding. Volgens de commissie kan de opleiding in de eindevaluatie gebruikmaken van authentiekere toetsvormen.

De opleiding spant zich in om op de hoogte te blijven van de (snelle) ontwikkelingen in de sector. De commissie beveelt aan te expliciteren welke aspecten van duurzaamheid de studenten zeker zouden moeten kennen en om dit onderwerp nadrukkelijker te benoemen. De aandacht voor de ontwikkeling van *human skills* en zelfsturend vermogen is positief; de commissie adviseert om de verwachtingen hieromtrent te concretiseren en deze gemotiveerd te communiceren richting studenten. Daarnaast steunt de commissie het voornemen om het internationale aanbod verder uit te breiden op een wijze die past bij een graduaatsopleiding.

De gedreven docenten vormen een complementair team, dat zich inzet om de inhoud van de opleiding te vertalen naar de doelgroep. Daarbij houden docenten rekening met de verscheidenheid in de studentenpopulatie. Studenten ervaren het contact met docenten als laagdrempelig. De formele en informele samenkomsten zijn een kracht van de opleiding, die eraan bijdragen dat het opleidingsprogramma een geïntegreerd geheel blijft.

De voorzieningen van hogeschool VIVES zijn toereikend voor de realisatie van de opleiding. De commissie is positief over de nauwe samenwerking met bedrijven en onderzoekscentra, waar studenten hun praktijkvaardigheden kunnen ontwikkelen. De opleiding heeft een sterke verbetercyclus, die is ingebed in de kwaliteitszorgcyclus van hogeschool VIVES. De commissie beveelt aan om blijvend in te zetten op het vergroten van de betrokkenheid van werkveldvertegenwoordigers en studenten bij de kwaliteitszorg.

¹ European Credits (studiepunten)

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

Op 30 januari 2025 heeft de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid een zelfevaluatie-rapport (ZER) ingediend bij de NVAO. Dit document beschrijft het graduaat in het productiebeheer: land- en tuinbouw van de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid aan de hand van zes kwaliteitskenmerken. Via de online leeromgeving Toledo kreeg de commissie toegang tot onderliggende documenten bij het ZER (zie bijlage 6). Het dossier en de bijkomende documenten hebben de commissie inzicht gegeven in de duidelijke opleidingsvisie en de uitwerking daarvan in het onderwijs.

Het ZER beschrijft de ontwikkeling van het graduaat in het productiebeheer: land- en tuinbouw. Op initiatief van de sector kwam de opleiding tot stand via omvorming van de opleiding HBO5 textiel-productietechnieken. De opleiding is in 2019 gestart als nieuwe opleiding binnen hogeschool VIVES. Sinds academiejaar 2022-2023 is de opleiding ingebed in de groep Bio & Technology.

De tweejarige opleiding van 120 EC leidt studenten op tot productieverantwoordelijke, met een focus op het productieproces van zowel de dierlijke als de plantaardige sector. Studenten uit het technisch secundair onderwijs en studenten uit het beroepssecundair onderwijs vormen de voornaamste doelgroep. De instroom in de opleiding is gegroeid van 20 studenten in academiejaar 2019-2020 naar 65 studenten in academiejaar 2023-2024.

Ter voorbereiding op de dialoog met de opleiding hebben de commissieleden alle documentatie individueel zorgvuldig doorgenomen en hun eerste indrukken vastgelegd in een daarvoor bestemd formulier. De commissieleden vermeldde zowel positieve vaststellingen als aandachtspunten en vragen. Hoewel elk commissielid eigen accenten legde, waren de indrukken van de commissie als geheel vergelijkbaar. De secretaris heeft alle eerste indrukken samengevoegd in één document en op basis van dit document heeft de voorzitter prioritaire vragen opgesteld.

Op 29 april 2025 is de voltallige commissie bijeengekomen te Roeselare om de dialoog met de opleiding verder voor te bereiden. Tijdens dit overleg hebben de commissieleden de definitieve onderwerpen en vragen voor iedere gesprekssessie bepaald. Deze waren voornamelijk gerelateerd aan de volgende thema's: (1) het opleidingsniveau, (2) breedte versus specialisatie, (3) de authenticiteit in lesinhoud, werkplekleren en toetsing, (4) de aandacht voor duurzaamheid, internationalisering en de ontwikkeling van zelfsturend vermogen, (5) artificiële intelligentie, (6) omgang met de diverse studentenpopulatie, (7) de inzetbaarheid van afgestudeerden, (8) het docententeam en (9) kwaliteitszorg. Op 30 april 2025 heeft de commissie een bezoek gebracht aan de campus in Roeselare en de thema's besproken met interne en externe vertegenwoordigers van de opleiding (zie bijlage 4).

Het locatiebezoek startte met een dialoog met de opleidingsverantwoordelijken. De groepsdirecteur Biotechniek & Technology lichtte toe dat de hogeschool werkt aan een nieuw toekomstplan. Voor de campus Roeselare is een visie uitgewerkt onder de noemer 'One health', vanuit de gedachte dat de gezondheid van mens, dier, bodem en natuur onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Uit de dialoog met docenten begreep de commissie dat de elementen uit deze nieuwe hogeschoolvisie al geïntegreerd zijn in het opleidingsprogramma en dat de implementatie van de visie dus geen grote aanpassingen vraagt.

Vervolgens heeft de commissie met de opleidingsverantwoordelijken de diverse prioritaire thema's besproken. Gedurende het locatiebezoek heeft de commissie haar bevindingen getoetst in dialoog met andere betrokkenen: studenten en een alumnus, docenten en onderwijsondersteuners alsmede vertegenwoordigers van het werkveld. Dit leidde tot een consistent en complementair beeld van de opleiding, waaraan een gedeelde visie ten grondslag ligt die bovendien adequaat is vertaald naar de onderwijspraktijk.

De opleiding vertrekt vanuit de gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten (DLR) voor het graduaat in het productiebeheer en heeft deze vertaald naar opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR; zie bijlage 2). Deze OLR vormen het uitgangspunt van de opleiding en zijn door docenten vertaald naar meetbare en waarneembare leerdoelen per opleidingsonderdeel (OPO).

Uit de documentatie begreep de commissie dat de opleiding de lat hoog legt. Het ZER vermeldde dat werkveldpartners het onderscheid tussen het graduaatsniveau 5 en het bachelorniveau 6 nog niet altijd volledig kennen. Tijdens het locatiebezoek heeft de commissie verschillende betrokkenen gevraagd naar de afstemming over het opleidingsniveau. De coördinator werkpleklers vertelde dat afgestudeerden op niveau 5 een verantwoordelijke functie kunnen opnemen binnen een bedrijf in de land- en tuinbouw. Ze zijn uitvoerende productieverantwoordelijken binnen een bedrijf, maar geen bedrijfsleiders die ook bedrijfseconomisch redeneren. De werkveldvertegenwoordigers met wie de commissie sprak, hadden dit onderscheid in profiel duidelijk voor ogen. Desalniettemin vindt de commissie het van belang dat de opleiding hierover duidelijk blijft communiceren richting (aspirant-)studenten en het werkveld. Daarbij kan de opleiding gebruikmaken van het handige visuele functieprofiel waarin de verschillende rollen van de gegradueerde zijn weergegeven.

Het opleidingsprogramma heeft een logische opbouw vanuit een ervaringsgerichte benadering, met acht kwartalen die elk een eigen thema weerspiegelen. Het curriculum is ontwikkeld op het ritme van de seizoenen: thema's worden gegeven op het moment dat ze in de praktijk voorkomen. Volgens de commissie helpt dit de student om de timing en relevantie van gebeurtenissen in de sector beter te begrijpen. De twee opleidingsjaren van de opleiding zijn gekoppeld aan twee opleidingsfasen, elk met een eigen niveau dat wordt nagestreefd.

Het graduaat in het productiebeheer: land- en tuinbouw wil studenten een brede vorming geven, waarop ze verder kunnen bouwen. In de lessen en bedrijfsbezoeken ontwikkelen studenten een brede basis; via het werkpleklers en een keuzevak in kwartaal 7 kunnen studenten zich vervolgens verdiepen en specialiseren in de richting 'plant' of 'dier'. De commissie vroeg zich af of deze opzet aansluit bij de noden van het werkveld en de behoeften van studenten. Tijdens het locatiebezoek heeft de commissie vastgesteld dat de betrokkenen een goede balans ervaren tussen breedte en specialisatie. Door de brede vorming zijn afgestudeerden breed inzetbaar in de sector. Studenten vertelden de commissie dat zij de brede vorming appreciëren. Doordat de opleiding steeds verschillende onderwerpen combineert en ze zo toegepast mogelijk aanbiedt, houdt de opleiding studenten ook gemotiveerd voor onderwerpen die niet direct hun interesse hebben.

Het ZER beschrijft hoe de opleiding op een eigen wijze invulling geeft aan de elementen drive, connectie en innovatie, die in het DNA en de missie, visie en strategie van hogeschool VIVES zijn verweven. Tijdens het locatiebezoek heeft de commissie onderzocht hoe deze elementen zichtbaar worden in de opleiding.

De opleiding wil de 'drive' aanwakkeren door in lessen te werken met een hoge authenticiteit. Leren vanuit de praktijk staat centraal in ieder OPO, via werkpleklers en casuïstiek gebaseerd op concrete beroepssituaties. In het laatste kwartaal werken studenten aan een afstudeerproject, waarin ze door het uitvoeren en presenteren van een complexe opdracht het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar laten zien. Op basis van de dialogen met alle betrokkenen stelt de commissie vast dat de authentieke benadering een duidelijk kenmerk is van de opleiding. Studenten waarderen de continue koppeling tussen theorie en praktijk.

De opleiding streeft naar 'connectie' door een sterke focus op de werkplek. Via het werkpleklers passen studenten het geleerde toe in de praktijk en ontwikkelen ze hun

vaardigheden; in de lessen bespreken studenten en docenten voorbeelden vanuit de werkplekken van studenten. Deze koppeling tussen theorie en praktijk wordt door alle betrokkenen als positief ervaren.

In het eerste kwartaal kunnen studenten zich oriënteren op de sector; dit is met name van belang voor studenten die nog geen binding hebben met de sector. Dit kwartaal eindigt met een werkplekevent, waarbij studenten via speeddates kennismaken met verschillende bedrijven. Naar aanleiding van de voorkeuren van studenten en bedrijven koppelt de opleiding studenten voor de rest van het academiejaar aan een werkplek. Studenten zijn heel positief over dit event; werkveldvertegenwoordigers vertelden dat ze via de speeddates een goede globale indruk krijgen van studenten. In het tweede kwartaal start het eigenlijke werkplekleren. In het eerste jaar zijn studenten twee dagen per week op de werkplek. In het tweede jaar kiezen ze een nieuwe werkplek, waar ze starten met twee dagen per week werkplekleren; in het laatste halfjaar zijn studenten drie dagen per week op dezelfde werkplek. Sommige studenten zouden in het tweede jaar liever bij twee verschillende bedrijven werken, om te zorgen voor meer variatie in taken.

De opleiding geeft gestructureerd vorm aan het werkplekleren. Door gedetailleerde gidsen voor studenten, docenten en de werkplek is voor alle betrokkenen duidelijk wat de opleiding verwacht. Studenten vertelden dat de taken op de werkplek gerelateerd zijn aan de theorie uit lessen. Volgens de werkveldvertegenwoordigers met wie de commissie sprak, hebben studenten voldoende theoretische kennis om te starten met het werkplekleren. Gedurende het werkplekleren worden studenten begeleid door een werkplekbegeleider vanuit hogeschool VIVES en een werkplekmentor vanuit het bedrijf. Voorafgaand aan de start brengt de werkplekbegeleider een bezoek aan het bedrijf om de te verwerven competenties te bespreken; ook voor studenten zijn deze competenties duidelijk. Aan de hand van blogs, opdrachten in de permanente evaluatie, intervisiemomenten met studenten, tussentijdse (feedback)gesprekken met de werkplekmentor en een bezoek aan het einde van de periode volgt de opleiding hoe het werkplekleren verloopt.

De commissie heeft gesproken met toegewijde werkplekmentoren. Zij vertelden dat de opleiding hen goed voorbereidt op hun rol. Hogeschool VIVES heeft een ondersteuningsaanbod voor werkplekmentoren; de onderwijscoach erkende dat niet alle mentoren hierbij aanwezig kunnen zijn en dat de opleiding daarom voorziet in een aanvullend informatiemoment voorafgaand aan de speeddates in het eerste kwartaal. De opleiding heeft een uitgebreide evaluatieleidraad ontwikkeld met tien rollen en een functieprofiel, om aan te geven wat studenten zouden moeten bereiken. De onderwijscoach vertelde dat de opleiding onlangs de leerdoelen per OPO verder heeft geconcretiseerd, gekoppeld aan het functieprofiel, zodat nog duidelijker is wat de opleiding verwacht van studenten.

In samenwerking met de sterke partners in de omgeving wil de opleiding de land- en tuinbouw in de regio een upgrade geven en meenemen in innovatie en technologisering. De opleiding spant zich in om op de hoogte te blijven van de (snelle) ontwikkelingen in de sector. Studenten vertelden dat zij ook in de praktijk in aanraking komen met innovaties en nieuwe technologieën die ze via blogs en tijdens de lesmomenten aan hun medestudenten presenteren; zo nodig vullen docenten de presentatie aan. Andersom zijn werkplekmentoren ook geïnteresseerd in wat studenten leren binnen de opleiding.

Gerelateerd aan 'innovatie' benoemt het ZER ook duurzaamheid als speerpunt van de opleiding. Tijdens het locatiebezoek heeft de commissie aan verschillende gesprekspartners gevraagd hoe dit onderwerp terugkomt in het opleidingsprogramma. Docenten vertelden dat zij vanaf de start van de opleiding aandacht besteden aan het onderwerp, waarbij zij het onderwerp breder benaderen dan alleen milieu en ecologie. Bij bedrijfsbezoeken onderzoeken studenten duurzame aspecten en bij intervisiemomenten lichten ze toe op welke manier hun werkplek werkt aan duurzaamheid. Uit de dialoog met studenten bleek echter dat het onderwerp duurzaamheid nog niet erg gekend is. De commissie beveelt aan te

expliciteren welke aspecten van duurzaamheid studenten zeker zouden moeten kennen en om dit onderwerp nadrukkelijker te benoemen, in verbinding met de vakinhoud en zo mogelijk de elementen uit de nieuwe VIVES-visie 'One health'.

Hogeschool VIVES promoot het opdoen van een buitenlandse ervaring. De groepsdirecteur benadrukte dat de sector land- en tuinbouw een sterke internationale oriëntatie heeft. In het tweede studiejaar nemen studenten deel aan een buitenlandse studiereis, die zij zelf organiseren. Daarnaast kunnen studenten opteren voor een extra periode werkplekleren in het buitenland, die is gepland in de zomerperiode tussen het eerste en het tweede studiejaar. Volgens studenten wordt hiervan sporadisch gebruikgemaakt. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding stappen heeft gezet op het gebied van internationalisering, maar dat het internationale perspectief nog sterker geïntegreerd kan worden in de opleiding. De commissie steunt het voornemen om het internationale aanbod verder uit te breiden op een wijze die past bij een graduaatsopleiding, bijvoorbeeld via gastlessen en andere 'internationalisation@home'-activiteiten.

De commissie waardeert de aandacht van de opleiding voor de ontwikkeling van *human skills* – zoals communicatie, teamwork, probleemoplossend denken en leiderschap – die studenten weerbaar en wendbaar moeten maken. De commissie sprak met een alumnus van de opleiding die de aandacht voor samenwerking en communicatie als waardevol ervaart in zijn huidige werkpraktijk. Voorafgaand aan het locatiebezoek vroeg de commissie zich af hoe de opleiding deze vaardigheden betrouwbaar toetst. In de dialoog met de opleidingsvertegenwoordigers leerde de commissie dat de toetsing voornamelijk plaatsvindt via het werkplekleren. Daarnaast worden studenten in het OPO 'Social skills' getoetst via presentaties, groepswerk en een teambuildingsdag. De opleiding vertaalt momenteel een *rubric* vanuit de verwante bacheloropleiding naar het graduaatsniveau om de verschillende verwachtingen in het eerste en tweede leerjaar duidelijker te expliciteren.

De opleiding volgt het toetsbeleid van hogeschool VIVES met de drie speerpunten (1) toetsen als motor van het leerproces, (2) toetsen als gedeelde verantwoordelijkheid en (3) toetsen als authentiek gebeuren. De opleiding heeft een eigen toetsplan om de implementatie van het toetsbeleid te volgen. In alle OPO's wordt 40% geëvalueerd via permanente evaluatie en 60% via eindevaluatie. Studenten vertelden dat zij in de lessen goed worden voorbereid op toetsen. In uitgebreide matrices heeft de opleiding voor elk van de OPO's aangegeven welke OLR aan bod komen, op welk niveau en welke werk- en toetsvormen worden ingezet. Uit de matrix blijkt dat elke OLR ten minste twee keer wordt getoetst op niveau 2.

De onderwijscoach vertelde dat hogeschool VIVES werkt aan beleid op het gebied van artificiële intelligentie (AI). Docenten kunnen workshops volgen over AI-geletterdheid en de aanpassing van toetsing. De opleiding wil studenten leren om verantwoord te werken met AI; studenten herkennen dit uitgangspunt. Volgens docenten is de kans op AI-misbruik binnen de graduaatsopleiding klein doordat de eigen werkplek van studenten centraal staat in de toetsing. De commissie beveelt aan om nader te expliciteren hoe AI wordt ingebed in het onderwijs. Daarbij kan de opleiding ook meer aandacht besteden aan de wijze waarop AI wordt ingezet in de praktijk.

De commissie is positief over de wijze waarop de opleiding studenten begeleidt en ondersteunt. Studenten ervaren het contact met docenten als laagdrempelig; de docenten zijn benaderbaar en goed bereikbaar. De opleiding stelt geen eisen aan de voorkennis van studenten en trekt daardoor een diverse groep studenten aan met en zonder achtergrond in de land- en tuinbouwsector. Studenten vertelden dat de docenten de lesstof begrijpelijk en interessant maken voor alle studenten. Indien nodig geven docenten bijkomende theoretische uitleg. Een studietrajectbegeleider kan studenten ondersteunen bij het studeren.

Vanwege de toenemende instroom wordt de studentengroep in sommige lessen gesplitst om te zorgen voor voldoende interactie. Het opleidingshoofd werkt momenteel aan groeiscenario's en kijkt daarbij naar ervaringen met *blended learning* en digitaal aanbod om opleidingsmateriaal te verrijken. De opleidingsverantwoordelijken benadrukten dat dit echter een middel zal zijn, geen doel op zich: binnen de graduaatsopleiding zal het directe contact tussen studenten en docenten centraal blijven staan.

In het ZER schrijft de opleiding dat zij sterker wil inzetten op het zelfsturend vermogen van studenten. Tijdens het locatiebezoek vertelden docenten dat ze in het eerste jaar veel structuur bieden en dat ze studenten meer vrijheid geven in het tweede jaar, bijvoorbeeld in de keuze van casuïstiek en de invulling van het afstudeerproject. De commissie merkte op dat studenten en docenten een andere perceptie hebben van wat de opleiding verwacht van studenten en hoe aanwezigheid en participatie in lessen is verwerkt in de toetsing. De commissie adviseert daarom om de verwachtingen wat betreft zelfsturend vermogen te concretiseren en deze gemotiveerd te communiceren richting studenten.

Het ZER bevat informatie over het aantal gegradueerden dat na afstuderen een job vindt. Vanwege de tekorten in de sector was de commissie verrast over het lage percentage afgestudeerden (50%) dat een eerste job heeft binnen drie maanden na afstuderen. Tijdens de afsluitende dialoog liet de kwaliteitszorgcoördinator weten dat 90% van de afgestudeerden binnen drie maanden werk vindt; 20% start in een familiebedrijf en 60% kan aan de slag op de werkplek. Dit sluit aan bij de ervaringen van de alumnus en werkveldvertegenwoordigers; zij zien veel vraag naar studenten van de opleiding en vinden dat de opleiding studenten goed voorbereidt op de praktijk. De opleiding organiseert geen jobbeurs, maar wat studenten betreft is daaraan ook geen behoefte. De commissie vindt het positief dat de opleiding reünies organiseert voor alumni, om in contact te blijven, zicht te houden op de tewerkstelling en een netwerk te creëren.

De commissie heeft gesproken met gedreven docenten die samen een complementair team vormen, dat zich inzet om de inhoud van de opleiding te vertalen naar de doelgroep. Daarbij houden docenten rekening met de verscheidenheid in de studentenpopulatie. Ze zijn in staat hun passie over te dragen, ook aan studenten die nog niet erg bekend zijn met de sector. De meeste docenten zijn recent aangetrokken; veel van hen hebben directe ervaring in het werkveld. Voor lessen over gespecialiseerde onderwerpen – zoals boekhouding of specifieke softwareprogramma's – nodigt de opleiding gastdocenten uit.

Docenten geven les in zowel de graduaatsopleiding als in de verwante professionele bacheloropleiding agro- en biotechnologie. Ook het opleidingshoofd en de opleidingsraad zijn aan beide opleidingen verbonden. Docenten houden het onderscheid tussen de opleidingsniveaus scherp door regelmatige overlegmomenten, waarbij ook eventuele problemen ter sprake komen. Net als de docenten ziet de commissie de formele en informele samenkomsten als een kracht van de opleiding, die eraan bijdragen dat het opleidingsprogramma een geïntegreerd geheel blijft. Tijdens het locatiebezoek vernam de commissie dat de vergaderingen praktisch zijn ingericht om de werkdruk beheersbaar te houden.

Hogeschool VIVES heeft een intern professionaliseringsaanbod voor docenten, met aandacht voor zowel vaktechnische als pedagogisch-didactische aspecten. Op het niveau van de groep Bio & Technology worden thematische sessies georganiseerd. De groepsdirecteur vertelde dat hogeschool VIVES een nieuw professionaliseringsprotocol heeft opgesteld om docenten educatief vooruit te brengen, met ruimte voor individuele en groepstrajecten. Docenten ervaren voldoende inspraak over hun interesses en professionaliseringsplannen. Elke drie maanden organiseert de opleiding een 'inspiration@lunch' waarbij collega's elkaar informeren over scholing die zij gevolgd hebben.

De hogeschool en de groep Bio & Technology voorzien in een passende onthaal- en introductieprocedure voor nieuwe collega's, waarbij een onderwijscoach betrokken is. De commissie vindt het positief dat deze docenten tevens een beroep kunnen doen op een meter of peter. In het eerste jaar heeft het opleidingshoofd minimaal twee opvolgingsgesprekken met nieuwe collega's; daarna vinden deze gesprekken om de drie jaar plaats. De commissie ondersteunt het voornemen om de opvolgingsgesprekken voor alle docenten jaarlijks te organiseren.

De commissie ziet de nauwe betrokkenheid van de docenten bij hun studenten als een sterkte. Vanwege de groei van de opleiding en de hoeveelheid taken die moeten worden opgevolgd beveelt de commissie aan om voldoende aandacht te houden voor de werkdruk onder docenten. Met name docenten die ook in het werkveld actief zijn, ervaren mogelijk gelijktijdige piekmomenten in het onderwijs als in de land- en tuinbouwsector.

De voorzieningen van hogeschool VIVES zijn toereikend voor de realisatie van de opleiding. De commissie is positief over de nauwe samenwerking met bedrijven en onderzoekscentra, zoals het Praktijkcentrum voor Land- en Tuinbouw (PCLT): een praktijksetting met onder andere een loods, machines en een grote kas. Bij het PCLT kunnen graduaatsstudenten praktijkvaardigheden zoals ploegen, bemesten en machine rijden oefenen, om zich voor te bereiden op het werkplekleren. Volgens een vertegenwoordiger van het PCLT worden de faciliteiten ook benut door docenten die er hun vaardigheden ontwikkelen en er kennismaken met nieuwe technologieën. De groepsdirecteur vertelde dat de opleiding voor het onderdeel landbouwmechanisatie meer aansluiting wil zoeken bij de campus Kortrijk, waar het graduaat in de voertuigtechnieken beschikt over een grote testbank en veel diagnoseapparatuur. De opleiding onderzoekt daarnaast hoe technologieën als *virtual reality* (VR) en *augmented reality* (AR) kunnen worden ingezet in het onderwijs.

De documentatie gaf de commissie een goed beeld van de kwaliteitszorg binnen de opleiding, die is ingebed in de kwaliteitszorgcyclus van hogeschool VIVES. De opleiding maakt gebruik van het VIVES-referentiekader voor graduaatsopleidingen. Langetermijndoelen worden vertaald naar jaarplannen met praktische en haalbare doelen om de opleiding te verbeteren. De verantwoordelijkheid voor de verbetercyclus is belegd bij meerdere personen, die ieder vanuit de eigen rol bijdragen aan een gesloten PDCA-cyclus. In de dialoog met opleidingsverantwoordelijken heeft de commissie concrete voorbeelden gehoord van de wijze waarop hieraan invulling wordt gegeven. De commissie waardeert de datagerichtheid van de opleiding: perceptiedata en gegevens over studie-efficiëntie worden bijgehouden in een onderwijsdashboard.

De permanente opleidingscommissie (POC) fungeert als klankbord voor de opleiding bij de borging en ontwikkeling van de onderwijskwaliteit. De POC bestaat uit sectorvertegenwoordigers, werkplekbegeleiders, studenten, docenten en onderwijsondersteuners. Het ZER vermeldt dat het niet makkelijk is om tot een goede representatie te komen van het werkveld en studenten. Het opleidingshoofd vertelde dat de opleiding het engagement van het werkveld probeert te verhogen door meer inhoudelijke thema's te agenderen die direct relevant zijn voor het werkveld, zoals de omgang met en verwachtingen van artificiële intelligentie en etiquette. De opleiding bevraagt studenten regelmatig via focusgroepgesprekken en enquêtes; de studenten met wie de commissie sprak, waren bekend met deze initiatieven. De commissie beveelt aan om blijvend in te zetten op het vergroten van de betrokkenheid van werkveldvertegenwoordigers en studenten bij de kwaliteitszorg.

3 Oordeel

De commissie komt tot een positief advies met betrekking tot de opleidingsbeoordeling van het graduaat in het productiebeheer: land- en tuinbouw van Katholieke Hogeschool VIVES Zuid. Dit advies is gebaseerd op de documentatie en de open, constructieve dialoog tijdens het locatiebezoek die tezamen hebben gezorgd voor een consistent en complementair beeld van een kwaliteitsvolle opleiding.

De opleiding vertrekt vanuit een heldere visie die gedeeld wordt door interne en externe betrokkenen. De elementen 'drive', 'connectie' en 'innovatie' uit het DNA van hogeschool VIVES zijn herkenbaar in de graduaatsopleiding. De authentieke benadering, met een continue koppeling tussen theorie en praktijk en een nadrukkelijke rol voor werkplekleren, is een sterk kenmerk van de opleiding. Het werkplekleren is gestructureerd vormgegeven, met een zeer gewaardeerd jobevent als startmoment en werkplekmentoren die goed worden voorbereid op hun rol.

De aandacht voor de ontwikkeling van *human skills* en zelfsturend vermogen is positief; de commissie adviseert om de verwachtingen hieromtrent te concretiseren en deze gemotiveerd te communiceren richting studenten. Ook wat betreft duurzaamheid kan de opleiding expliciteren welke aspecten studenten zeker zouden moeten kennen. Daarnaast steunt de commissie het voornemen om het internationale aanbod verder uit te breiden op een wijze die past bij een graduaatsopleiding.

De opleiding heeft een eigen toetsplan om de implementatie van het centrale toetsbeleid te volgen. Permanente evaluatie vormt een belangrijk onderdeel van de toetsing. Studenten worden in de lessen goed voorbereid op de toetsen. Volgens de commissie kan de opleiding in de eindevaluatie van opleidingsonderdelen gebruikmaken van authentiekere toetsvormen. De commissie beveelt tevens aan om nader te expliciteren hoe AI wordt ingebed in het onderwijs. Daarbij kan de opleiding ook meer aandacht besteden aan de wijze waarop AI wordt ingezet in de praktijk.

De commissie is positief over de wijze waarop de opleiding studenten begeleidt en ondersteunt. De gedreven docenten vormen een complementair team, dat zich inzet om de inhoud van de opleiding te vertalen naar de doelgroep. Docenten houden rekening met de verscheidenheid in de studentenpopulatie; de opleiding stelt geen eisen aan de voorkennis van studenten en trekt daardoor een diverse groep studenten aan met en zonder achtergrond in de land- en tuinbouwsector. Studenten ervaren het contact met docenten als laagdrempelig. De formele en informele samenkomsten zijn een kracht van de opleiding, die eraan bijdragen dat het opleidingsprogramma een geïntegreerd geheel blijft.

De commissie waardeert de nauwe samenwerking met bedrijven en onderzoekscentra, waar graduaatstudenten praktijkvaardigheden zoals ploegen, bemesten en machine rijden oefenen, om zich voor te bereiden op het werkplekleren. Ook docenten maken gebruik van deze externe voorzieningen om hun vaardigheden te ontwikkelen en kennis te maken met nieuwe technologieën.

De opleidingsverantwoordelijken en docenten zijn terecht trots op de opleiding die zij in de afgelopen jaren hebben ontwikkeld naar aanleiding van de noden in het werkveld. De opleiding biedt een goede balans tussen brede vorming en specialisatie. Afgestudeerden zijn goed voorbereid op de praktijk en vinden snel werk. De commissie vindt het positief dat de opleiding reünies organiseert voor alumni, om in contact te blijven, zicht te houden op de tewerkstelling en een netwerk te creëren.

De kwaliteitszorg van de opleiding is ingebed in de kwaliteitszorgcyclus van hogeschool VIVES en het referentiekader voor graduaatsopleidingen. De commissie waardeert de datagerichtheid van de opleiding: perceptiedata en gegevens over studie-efficiëntie worden

bijgehouden in een onderwijsdashboard. De betrokkenheid van werkveldvertegenwoordigers en studenten bij de kwaliteitszorg is een blijvend aandachtspunt.

Concluderend stelt de commissie vast dat het graduaat in het productiebeheer: land- en tuinbouw een kwaliteitsvolle opleiding is die studenten goed voorbereidt op een job als uitvoerend productieverantwoordelijke in de dierlijke en plantaardige sector.

De commissie doet enkele aanbevelingen om de kwaliteit van de opleiding verder te versterken:

- Expliciteer welke aspecten van duurzaamheid studenten zeker zouden moeten kennen en benoem dit onderwerp nadrukkelijker, in verbinding met de vakinhoud en zo mogelijk de elementen uit de nieuwe VIVES-visie 'One health'.
- Expliciteer hoe AI wordt ingebed in het onderwijs. Besteed daarbij aandacht aan de wijze waarop AI wordt ingezet in de praktijk.
- Houd voldoende aandacht voor de werkdruk onder docenten, zeker vanwege de groei van de opleiding en de hoeveelheid taken die moeten worden opgevolgd. Met name docenten die ook in het werkveld actief zijn, ervaren mogelijk gelijktijdige piekmomenten in het onderwijs als in de land- en tuinbouwsector.
- Zet blijvend in op het vergroten van de betrokkenheid van werkveldvertegenwoordigers en studenten bij de kwaliteitszorg.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Katholieke Hogeschool VIVES Zuid
Naam opleiding	Graduaat in het productiebeheer
Niveau en oriëntatie	Graduaat
Titel	Gegradueerde in het productiebeheer
(Delen van) studiegebied(en)	Biotechniek Industriële wetenschappen en technologie
Afstudeerrichtingen	Geen afstudeerrichtingen
Opleidingstraject	Dagonderwijs
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Roeselare
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	120 EC
Aansluitingsmogelijkheden en de mogelijke vervolgopleidingen	Bachelor agro- en biotechnologie

Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)

1. OLR 1: De gegradueerde past vaktechnische kennis en vaardigheden toe op plantaardige productieprocessen om een duurzame en efficiënte productie te waarborgen.
2. OLR 2: De gegradueerde past vaktechnische kennis en vaardigheden toe op dierlijke productieprocessen om een duurzame en efficiënte productie te waarborgen.
3. OLR 3: De gegradueerde plant en voert vanuit vaktechnische kennis en vaardigheden periodiek en predictief onderhoud uit op land- en tuinbouwmachines en installaties binnen de eigen productie-eenheid conform de onderhoudsschema's, en voert herstellingen uit bij defecten.
4. OLR 4: De gegradueerde signaleert aan de leidinggevende aandachtspunten m.b.t. onderhoud aan de machines en installaties binnen de eigen productie-eenheid.
5. OLR 5: De gegradueerde stelt een productieplan op voor de plantaardige en dierlijke productie-eenheid waarvoor hij/zij verantwoordelijk is, met duurzaam en maatschappelijk verantwoord gebruik van grondstoffen, materialen, machines en arbeidskrachten, en in overeenstemming met geldende regelgeving en vereisten.
6. OLR 6: De gegradueerde denkt mee na met de leidinggevende over werkmiddelen en noodzakelijke investeringen binnen de eigen productie-eenheid.
7. OLR 7: De gegradueerde organiseert de tijdige en kostenbewuste bevoorrading van grondstoffen, hulpmiddelen en infrastructuur volgens het productieplan binnen de eigen productie-eenheid, onder toezicht van de leidinggevende.
8. OLR 8: De gegradueerde voert kwaliteits- en bestemmingscontroles, controleert bestellingen en leveringen, signaleert problemen en stuurt bij waar nodig.
9. OLR 9: De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van het productieproces en de producten binnen de eigen productie-eenheid in de land- en tuinbouw, volgens de regels en procedures in het productieplan. Hij/zij meldt kwaliteitsproblemen aan de leidinggevende(n) en denkt mee over oplossingen en procesverbeteringen.
10. OLR 10: De gegradueerde assisteert de leidinggevende bij het preventieplan, zorgt voor de naleving van veiligheids-, gezondheids- en milieuvoorschriften binnen de eigen productie-eenheid, en handelt bij risico's of ongevallen volgens de procedures.
11. OLR 11: De gegradueerde coördineert, plant, motiveert en ondersteunt de werkzaamheden van het team, inclusief externe partijen zoals loonwerkers, binnen de eigen productie-eenheid.
12. OLR 12: De gegradueerde werkt open, respectvol en constructief samen met collega's, leidinggevenden en externe partners in een interculturele context.
13. OLR 13: De gegradueerde communiceert doelgericht en respectvol met collega's, leidinggevenden en externe partners.
14. OLR 14: De gegradueerde volgt de technische en wettelijke administratie op van de eigen productie-eenheid binnen de land- en tuinbouw m.b.v. bedrijfsspecifieke software.
15. OLR 15: De gegradueerde toont leergierigheid, gaat flexibel om met veranderingen, reflecteert kritisch op het eigen functioneren, werkt zelfstandig en neemt verantwoordelijkheid voor zijn werkzaamheden.
16. OLR 16: De gegradueerde volgt recente ontwikkelingen in de land- en tuinbouwsector op in functie van het productieproces of de werkzaamheden op het bedrijf.

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Raymonda Verdyck (*voorzitter*), ex-afgevaardigd bestuurder GO!-onderwijs, voorzitter Raad van Toezicht Erasmushogeschool Brussel.

Rian Timmers (*commissielid*), hogeschooldocent en kernteamlid Onderwijs HAS green academy.

Isabelle Vuylsteke (*commissielid*), onderzoeksleider veehouderij coördinator in het praktijkonderzoek en advies veehouderij Inagro.

Pedro Knaepkens (*student-commissielid*) student Graduaat Productiebeheer Land- en Tuinbouw Thomas More Kempen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Mike Slangen** (*procescoördinator*), beleidsmedewerker NVAO.
- **Anne Martens** (*extern secretaris*).

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

Roeselare, 30 april 2025

Uur	Planning	Samenstelling gespreksgroepen
09:00-09:15	Verwelkoming commissie	
09:15-10:30	Inleidend gesprek met de (vertegenwoordiger) van het instellingsbestuur en opleidingsverantwoordelijken	- Groepsdirecteur Biotechniek & Technology - Adjunct-directeur Biotechniek & Technology - Opleidingshoofd GR - Productiebeheer: land- en tuinbouw en PBA Agro- en biotechnologie - Coördinator werkplekleren en docent - Kwaliteitszorgcoördinator - Onderwijscoach
10:30-11:00	Intern overleg commissie - pauze	
11:00-12:00	Gesprek met studenten en recente alumni	4 studenten uit jaar 1 3 studenten uit jaar 2 1 alumnus
12:00-12:30	Lunch commissie	
12:30-13:00	Rondleiding op de campus	
13:00-13:30	Intern overleg commissie	
13:30-14:30	Gesprek met docenten en onderwijsondersteuners	7 docenten, tevens werkplekbegeleiders 1 docent, tevens coördinator werkplekleren - Onderwijscoach
14:30-15:00	Intern overleg commissie	
15:00-16:00	Gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld	4 werkplekmentoren, onder wie een POC-lid - PCLT Roeselare
16:00-16:45	Intern overleg commissie	
16:45-17:00	Afsluitend gesprek met de opleidingsverantwoordelijken	

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader Opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgelijst.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de kwaliteit van de opleiding.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Documentatie beschikbaar gesteld bij de aanvraag:

- Aanvraagbrief
- Administratieve gegevens
- Zelfevaluatie rapport
- Bijlagen bij het zelfevaluatie rapport:
 - Bijlage 1: STEM-visie groep Bio & Technology
 - Bijlage 2: opleidingsvisie GR Productiebeheer: land- en tuinbouw
 - Bijlage 3: OLR en concordantie DLR-OLR
 - Bijlage 4: functieprofiel
 - Bijlage 5: opleidingsmatrices GR Productiebeheer: land- en tuinbouw
 - Bijlage 6: werkplekscan
 - Bijlage 7: werkplekgidsen student, docent, werkplek
 - Bijlage 8: evaluatie leidraad werkpleklers
 - Bijlage 9: toetsplan GR Productiebeheer: land- en tuinbouw
 - Bijlage 10: samenstelling docententeam GR Productiebeheer: land- en tuinbouw
 - Bijlage 11: jaarplannen
 - Bijlage 12: POC verslagen

Documenten beschikbaar gesteld tijdens het locatiebezoek:

- OPO-uitwerkingen

